

Halk Hikâyelerinin Kullanımıyla Yaratıcı Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi: Bir Eylem Araştırması*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gülsüm SAYLIK IŞIK¹, Osman UYANIK², Derya YILDIZ³

1 Bilim Uzmanı, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, gsaylik@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6685-8729.

2 Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, osmanuyanik@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9793-1407.

3 Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, dcyildiz@erbakan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1981-072X.

Gönderilme Tarihi: 01.06.2023 Kabul Tarihi: 21.11.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1308325

Atf: "Işık Saylık, G., Uyanık, O. ve Yıldız, D. (2024). Halk hikâyelerinin kullanımıyla yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi: bir eylem araştırması. *Millî Eğitim*, 52 (Özel Sayı), 647-676. DOI: 10.37669/milliegitim. 1308325"

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türk halk hikâyelerini yazma uygulamalarında kullanmanın 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisini incelemektir. Araştırmada eylem araştırması modeli kullanılmıştır. Veriler "Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)" ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma 2021- 2022 eğitim yılında 8.sınıfta öğrenim gören on öğrenci ile yürütülmüştür. Öğrencilerle 7 hafta boyunca Türk halk hikâyelerinden hareketle yaratıcı yazma çalışmaları yapılmıştır. Halk hikâyeleri kullanmanın yaratıcı yazma becerisine etkisi ulaşılan bulgulara göre değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; yaratıcı yazma çalışmalarında Türk halk hikâyelerinin kullanılması öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Öğrenciler, uygulama sürecine ilişkin olumlu görüşler bildirmiş, uygulamalar sayesinde yaratıcı yazma becerilerinin geliştiğini ifade etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk halk hikâyesi, yaratıcı yazma, yazma becerileri.

* Bu makale "Halk hikâyelerinin 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Developing Creative Writing Skills through the Use of Folktales: An Action Research

Abstract

The aim of this study is to examine the effect of using Turkish folk tales in writing practices on creative writing skills. Action research model was used in the study. The data obtained in the study were evaluated using the "Creative Writing Evaluation Criteria Form (WECF)" and a semi-structured interview form. The study was conducted with ten 8th grade students in the 2021-2022 academic year. In the study, creative writing activities based on Turkish folk tales were carried out for 7 weeks. The effect of using folk tales on creative writing skills was evaluated according to the findings. According to the results of the study, the use of Turkish folk tales in creative writing activities positively affects students' creative writing skills. Students expressed positive opinions about the application process. Thanks to the applications, students' thoughts about creative writing changed positively.

Keywords: *Turkish folk tale, creative writing, writing skills.*

Giriş

İnsanın ifade becerisi toplum içinde bir yer edinmesini sağlar. Yazma eylemi en önemli ifade yollarından biridir. Bu bağlamda yazma, insanlar için her zaman bir ihtiyaç olmuştur. Duygu ve düşüncelerin belirtilmesi, isteklerin dile getirilmesi yazma eylemi ile kalıcı hale getirilir. Bunun için dilin doğru kullanılması, söz varlığının yeterli olması, ifade yetkinliği gibi yazma becerisinin alt boyutlarının bütünleştirilmesi gerekir.

Günümüzde kendini ifade etme, iletişim kurma gibi beceriler birey için daha da önemli hâle gelmiştir. Çoklu medya ortamları ve elektronik teknolojinin öğrenmeye etkisi artsa da yazma, öğrencilerin derslerini anladığını ve pekiştirdiğini gösteren bir yol olmayı sürdürmektedir (Hyland, 2007). Murray (2013), öğrencilerin neyi ne kadar bildiklerine ve bildikleri hakkında ne düşündüklerine yazılarının incelenerek karar verilebileceğini ifade eder. Bu da öğretim programlarında yazma becerisinin daha önemli olmasını gerekli kılar.

Ülkemizde uygulanan öğretim programlarında yazma eğitimi uzun yıllar ürün odaklı bir yaklaşımla sürdürülmüştür (Tekşan, 2013). Benzer biçimde Dilidüzgün (2011) de metnin değerlendirilmesinde dil bilgisi kurallarına uygunluk, doğru sözcük kullanımı gibi biçimsel özelliklere dikkat edildiğini ve öğrencilerin yaratıcı taraflarının genelde ihmal edildiğine değinir. Bu ihmal yazma sorunlarının başında gelir. Alfaki (2015), yazmada karşılaşılan sorunları; motivasyon eksikliği, yazmaya yeteri

kadar zaman ayrılmaması, uygulama eksikliği ve geri bildirimlerinin yetersiz olması olarak sıralar. Öğrencilere ilk ve ortaöğretimleri boyunca yaşamlarından uzak, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmayan yazma çalışmalarının yaptırılması, çoktan seçmeli değerlendirmelere çokça yer verilmesiyle yazma çalışmalarının eksik bırakılması yazma ile ilgili sorunların yaşanmasının diğer nedenleri arasında gösterilebilir (Adalı, 1993; Arıcı, 2008).

Yazma becerisi diğer dil becerileri ile doğru orantılıdır. Yücelşen (2021), okuma alışkanlığı kazanamamış bireylerin yazma becerilerinde sorun yaşamasının kaçınılmaz olduğuna dikkat çeker. Ayrıca metin oluşturma becerisinin kazanılmasında sözcük dağarcığı, dil duyarlılığı ve düşünme becerisinin de önemi büyüktür. Bayat (2014), yazma becerisinin hem diğer temel dil becerilerine hem de öğrencinin genel kültür bilgisi, söz varlığı, yazım, noktalama ve dil bilgisi kurallarına olan hâkimiyeti gibi unsurlara bağlı olarak geliştiğini belirtir. Yaratıcı yazma ise yaratıcılık ile nitelikli bir yazma sürecinin buluşmasıdır.

Yaratıcılık Bloom taksonomisindeki en üst basamak olmasının yanı sıra PISA sınavındaki en üst düzey olan 6. düzeyde ölçülen en önemli becerilerdendir. Yaratıcılık için zengin bir hayal gücü gerekir. Yaratıcı yazma için ise hem yaratıcılık becerisi hem de yazmanın; dil kuralları, söz varlığı zenginliği ve ifade becerisi gibi alt boyutlarının etkili kullanımı gerekir. Oral'a (2014) göre yaratıcı yazma yorumlama ve sentez kurma gibi bilişsel becerilerin gelişime önemli katkılar sağlar. Yaratıcı yazma için de bu becerilerin gerekli olması yaratıcı yazma ile bilişsel süreçler arasındaki önemli ilişkiyi göstermektedir.

Yaratıcı yazma gerçekleştirilirken bir kurgu oluşturma ve durumlara karşı farklı bakış açıları ile bakma vardır. Sundt'a (2018) göre bu çok yönlü bakış açısı bireyin yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirdiğini ve yazma öz yeterliği elde ettiğini de gösterir. Temizkan (2011), öğrencilerin kendilerini özgürce ifade etmelerinde yaratıcı yazma etkinliklerinin önemli bir rol oynadığını belirtir. Türkyılmaz ve Arı (2021) da etkinlik temelli yaratıcı yazma çalışmaları ile öğrencilerin yazma becerileri ve yazma-ya karşı tutumlarının geliştiğine dikkat çeker.

21. yüzyılda, iletişimin hayatın en önemli unsurlarından biri olduğu düşünülecek olursa yazma becerisini kazanmış bireylerin topluma daha rahat uyum sağlayacağını söylenebilir. Ayrıca, kültürel birikime sahip olan bireylerin konuşurken ve yazarken dili daha doğru ve güzel kullanacağı bir gerçektir. Kültürel birikimimizin ve dilimizin en doğal ve güzel örneklerini bulabileceğimiz Türk halk edebiyatı ürünlerinden Türk halk hikâyeleri, dil ve anlatımındaki sadelik ve akıcılıkla öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarında en güzel örneklerden biri olacaktır.

Boratav (2014: 63), halk hikâyelerini genellikle aşk ve kahramanlık konularının işlendiği nazım-nesir karışımı ya da sadece nesir olan hikâyeler, şeklinde tanımlar. Hikâyenin anlatım ve tasvir kısmı mensur, duygu ve heyecanı ifade eden kısımları ise manzumdur. Giriş bölümünde masallarda olduğu gibi söz kalıpları ifadeler yer alır. Halk hikâyelerinin konuları genellikle aşktır. Derdiyok ile Zülfü Siyah, Tahir ile Zühre vb. gibi hikâyeler bunlara örnektir. Köroğlu, Kirmanşah vb. gibi bazı hikâyelerde ise aşk ve kahramanlık bir aradadır. Halk hikâyelerindeki olaylar gerçek ya da gerçeğe yakındır. Ancak tarihi olaylar, kurmaca anlayışına uygun olarak hikâyelerde yer alır. Kahramanların başına gelen olaylarda çok sayıda doğüstülükler vardır. Hikâyeler genellikle mutlu sonla biter (Alptekin, 2002). Aça, Ekici ve Yılmaz (2014), halk hikâyelerinin âşıklar tarafından belli bir plan çerçevesinde; fasıl, döşeme, asıl hikâye ve duvak kapama adlarını alan dört bölümden oluşacak biçimde anlatıldığını belirtir.

Alan yazında halk edebiyatı ürünleri ve halk hikâyelerinin yazma becerileri ile ilişkilendirildiği çalışma sayısı çok sınırlıdır. Yılmaz'ın (2019) çalışmasında Türkçe öğretiminde Türk halk edebiyatı unsurları kullanılarak ders işlemenin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine katkı sağladığı görülmüştür. Yapıcı'nın (2019) çalışmasında ise klasik Türk şiirinde kullanılan halk hikâyelerinin imge/mazmun kurgulama aşamasında şiire anlam zenginlikleri sağladığı belirlenmiştir. Alanyazında yazma becerisi ile ilgili yapılan araştırmalarda yaratıcı yazma becerileri ile öz yeterlik algısı arasında olumlu yönde ilişki olduğu (Demir, 2013; Et, 2019); metin odaklı yaratıcı yazma becerilerinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği (Mandı, 2021; Razgatlıoğlu, 2020); etkinlik temelli yaratıcı yazma etkinliklerinin, öğrencilerin yazma becerilerini ve yazmaya karşı tutumlarını geliştirdiği (Atık, 2022; Türkyılmaz ve Arı; Uluyüz, 2019) tespit edilmiştir.

Alan yazındaki bu çalışmalardan hareketle bu çalışma ile Türk halk hikâyelerini kullanarak öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmaları yapması sağlanmaya çalışılmıştır. Bu sayede Türk halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalarda kullanılmasının öğrencilere sağlayacağı fayda ortaya konacak ve yeni çalışmalara yol gösterecektir. Türk halk hikâyeleri, Türk halk edebiyatımızın eşsiz bir hazinesidir. Bu çalışma ile öğrencilerin bu hazineyle buluşması sağlanacak, edebiyatımızın inceliklerinden yararlanma fırsatı sunulacaktır. Bu bağlamda çalışmanın problem cümlesini “Öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde halk hikâyelerinin etkisi nedir?” sorusu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türk halk hikâyelerinin yazma uygulamalarında kullanımının yaratıcı yazma becerilerine etkisini araştırmaktır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ile araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği açıklanmıştır. Etik kurul belgesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığından 14/01/2022 tarih, 01 toplantı sayısı ve 2022/10 karar numarası ile alınmıştır.

Araştırmanın Modeli

Karataş (2015) insanın ve toplumun değişken bir yapıda olması nedeniyle, bu alanla ilgili olgu ve olayları incelerken genelleme yapmak yerine anlamaya çalışmanın önemli olduğunu söylemektedir. Nitel araştırmalarda amaç verilerin incelenmesi ve bu veriler üzerinde çalışmaktır. Bu yöntem sayesinde veriler detaylı değerlendirilebilir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Eylem araştırması çoklu veri toplamayı gerektirdiği için çalışmada eylem araştırmasının yapısına uygun biçimde hem doküman incelemesi hem görüşme yöntemi hem de yaratıcı yazma uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2013), nitel araştırma ile sosyal olguları, bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmanın daha anlamlı olduğunu belirtir.

Literatürde eylem araştırması için birçok tanım vardır. Bu tanımlar, eylem araştırmasının uygulamayı daha iyi hâle getirmesi noktasında birleşmektedir. Eylem araştırması, bir sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çalışmasıdır (Büyüköztürk vd., 2014). Elliot (1991), eylem araştırmasının sosyal durumundaki eylemin niteliğini geliştirmeyi amaçlayan sosyal durum çalışması olduğunu belirtir. Johnson (2014) da eylem araştırmalarının, eğitim uygulamalarında işlevsel biçimde kullanılabileceğini ifade etmiştir. Bu araştırmada yaratıcı yazma çalışmaları uygulama ortamında gerçekleştirileceği için araştırma yöntemi olarak eylem araştırması seçilmiştir.

Eylem araştırması süreç içinde olumlu bir değişikliği ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırmadır. Bu süreç problemi belirleme, veri toplama ve analizi, eylem planı oluşturma, eylemi gerçekleştirme ve alternatif ya da yeni bir eyleme karar verme aşamalarından oluşmaktadır. Bu araştırmada Yıldırım ve Şimşek'in (2013) eylem araştırması için sıraladığı; Araştırma problem ve araştırma sorusu belirleme, Veri toplama araçları ve alan yazın tarama, Verilerin analizi, Eylem planı geliştirme, Eylem planının uygulanması ve izlenmesi, Eylemin değerlendirilmesi, Alternatif ya da yeni bir eyleme hazırlanma basamakları temel alınmıştır.

- Problem ve araştırma sorusu belirleme: Öncelikle yazma becerisi ile ilgili alan yazın detaylı olarak incelenmiştir. Alan yazındaki araştırmalarda (Temizkan ve Erbilgen, 2020; Türkyılmaz ve Arı, 2021) öğrencilerin en çok yaratıcı yazma becerisinde zorlandıkları tespit edilmiştir. Yaratıcı yazma becerisinin gelişiminde ise eylem araştırmasının en uygun yöntem olacağı belirlenmiştir. Araştırmacılar Türkçe eğitimi alanında uzmandır. Alan yazındaki çalışmalar incelendikten sonra araştırma soruları hazırlanmıştır. Araştırma sorusu: “Öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde halk hikâyelerinin etkisi nedir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

a) Halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerisine etkisi nasıldır?

b) Öğrencilerin halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmaları yapmak konusundaki görüşleri nelerdir?

Bu sorular doğrultusunda çalışmanın amacı, Türk halk hikâyelerinin yazma uygulamalarında kullanımının yaratıcı yazma becerilerine etkisini araştırmaktır.

- Veri toplama ve alan yazın tarama: Veri toplama araçları; araştırmanın amacı ve araştırılmak istenen duruma uygun biçimde belirlenmiştir. Öncelikle alan yazın detaylı biçimde incelenmiştir. Veri toplama araçlarının hazırlanması için alan yazın taraması sonrası yaratıcı yazma becerileri değerlendirme formu belirlenmiş ve çalışmada kullanılacak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu alan uzmanları tarafından incelenmiştir. İncelemeler neticesinde alan uzmanlarının belirttiği durumlar göz önünde bulundurularak forma son şekli verilmiştir.

-Eylem planı geliştirme: Öğrencilere yazma becerisinin öneminden bahsedilmiştir. Ayrıca yaratıcı yazma ve halk hikâyeleri detaylı olarak açıklanmıştır. Hafta hafta hangi etkinliklerin yapılacağı açıklanmıştır.

- Eylem planının uygulanması ve izlenmesi: Araştırmada öğrencilerin ilk yazma çalışmaları yetersiz bulunmuştur. Öğrencilerle halk hikâyesinin öncesi/sonrasını tahmin etme, farklı türde bir metin yazma vb. yaratıcı yazma çalışmaları yapılmıştır. Süreç içerisinde öğrencilerin yazma çalışmalarına sürekli dönütler verilmiştir. Uygulama sürecinin tamamı araştırmacılar tarafından işbirliği içinde gerçekleştirilmiştir.

- Eylemin analizi: Öğrenciler yazma becerileri geliştikçe motive olmuşlardır. Tüm öğrencilerin yazma ürünleri detaylı olarak irdelenmiştir. Yazma ürünleri kodlar verilerek sistemli bir şekilde korunmuştur.

- Alternatif ya da yeni bir eyleme hazırlanma: Bazı halk hikâyeleri öğrencilerin bir kısmının ilgisini çekmemiştir. Bu da öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri-

ne doğrudan yansımıştır. Bu durumda farklı halk hikâyeleri işe koşulmuştur. Halk hikâyelerinin belirlenmesi Türkçe eğitimi alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda yapılmıştır. Alan uzmanları halk hikâyelerini 8. sınıf öğrencilerinin düzeyine ve yaratıcı yazma etkinliklerine uygun olma ölçütlerine göre belirlemişlerdir. Öğrencilerin yazma ürünleri detaylı olarak analiz edilmiş ve öğrencilere geri bildirimler verilmiştir. Böylece öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştiği belirlenmiştir.

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın ilk haftası öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin hangi düzeyde olduğunun tespit edilmesi amacıyla öğrencilerden bir öykü yazmaları istenmiştir. Bu öyküler Kırmızı'nın (2011), geliştirdiği “Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)” aracılığı ile incelenmiş ve en düşük puanı alan 10 öğrenci çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Öğrencilerin formdan alabilecekleri en yüksek puan 100'dür. Ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 1

Ön uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 25 puan	2. Öğrenci: 10 puan
3. Öğrenci: 45 puan	4. Öğrenci: 25 puan
5. Öğrenci: 25 puan	6. Öğrenci: 45 puan
7. Öğrenci: 65 puan	8. Öğrenci: 15 puan
9. Öğrenci 9: 25 puan	10. Öğrenci: 40 puan

Tablo 1'deki verilere göre öğrencilerin puanları 10 ile 65 arasında değişmektedir. Öğrencilerin ön çalışmalarında en çok sağlanan ölçütler 4 numaralı ve 6 numaralı ölçüt olmuştur. Bu ölçütler 9 çalışmada sağlanmıştır. 5 numaralı ölçüt iki çalışmada karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında 3 numaralı ölçütü sadece bir çalışmada; 2 numaralı ölçüt, iki çalışmada sağlanarak az karşılanan ölçütlerden olmuştur. 1 numaralı ölçütü ise hiçbir çalışma sağlamamıştır.

Ön çalışmalara bakıldığında 10 puan ile en düşük puanı alan çalışmanın 2. öğrencinin çalışması olduğu görülmüştür. Çalışmada yerine getirilen tek ölçüt ise “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşılır bir şekilde açıklanması” ölçütüdür. En yüksek puanlı çalışma 65 puan ile 7. öğrenciye aittir. Bu çalışma 1 numaralı ve 3 numaralı ölçütler dışındaki ölçütleri karşılamaktadır.

Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Konya ili Karatay ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören on 8. sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Okul Kız İmam Hatip Ortaokulu olduğu için katılımcılar kız öğrencilerden oluşmaktadır. Uygulamaya başlamadan önce öğrenci velilerinden gerekli izinler etik kurallara uygun olarak alınmıştır.

Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre eylem araştırmalarında daha çok nitel araştırma yaklaşımı kullanılırken nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinden yararlanır. Nicel verilerin toplanması sürecinde Kırmızı'nın (2011) geliştirdiği "Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)" kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanması sürecinde ise öğrencilerin sürece yönelik görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun hazırlanma sürecinde alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin yazdıkları her bir yazı bir dosyada saklı tutulmuştur.

Formdaki ölçütler şöyledir:

1. Ölçüt: Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi 20 puan
2. Ölçüt: Yazıda bilinen bir ögenin yeni bir biçimde ifade edilmesi 20 puan
3. Ölçüt: Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması 15 puan
4. Ölçüt: Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşılır bir şekilde açıklanması 10 puan
5. Ölçüt: Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması 20 puan
6. Ölçüt: Yazıya uygun bir başlık verilmesi 15 puan

Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecine başlamadan önce okulda uygulama yapılabilmesi için İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli izin alınmıştır.

Halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin incelendiği bu çalışma haftada bir gün iki ders saati olmak üzere yedi haftalık bir program dâhilinde yürütülmüştür. İlk hafta seçilen sınıfla tanışılmış ve araştırma süreci ile ilgili bilgi verilmiştir. Aynı gün çalışma grubunu seçebilmek amacıyla öğrencilere bazı konu örnekleri verilmiş ve öğrencilerden bu konu örneklerinden birini seçerek bir hikâye yazmaları istenmiştir. Öğrencilere verilen örnek konular şu şekilde sıralanmıştır:

- Tatilde kaybolan bir çocuğun yaşadıklarını anlatan bir hikâye yazınız.
- Unutmadığınız bir anınızı hikâye edici biçimde yazınız.
- Sevdiğiniz bir hayvanı konu alan bir hikâye yazınız.
- Günümüzden geçmişe veya geleceğe yapılan bir yolculuğun anlatıldığı bir hikâye yazınız.
- Yakın arkadaşınız ile yaşadığınız veya yaşamayı isteyeceğiniz bir macerayı hikâye edici biçimde yazınız.

Yapılan bu ilk çalışmanın ardından değerlendirme formundan en düşük puanı alan on öğrenci velilerin ve öğrencilerin de gönüllülüğüne dayalı olarak katılımcı olarak çalışmaya dâhil edilmiştir.

Yedi hafta boyunca seçilen halk hikâyeleri araştırmacıların rehberliğinde öğrencilerle birlikte okuma ve dinleme yoluyla öğrenilmiştir. Her hafta öğrenilen halk hikâyelerinden yararlanarak katılımcı öğrencilerle halk hikâyesinin öncesi ve/veya sonrasını tahmin etme, farklı türde bir metin yazma vb. yaratıcı yazma çalışmaları yapılmıştır. Çalışmada dil bilgisi kuralları ve sayfa düzeni gibi biçimsel özellikler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylelikle salt yaratıcı yazmayı değerlendirme amaçlanmıştır.

Çalışmalar yapılırken hikâyelerde geçen bilinmeyen kelimelerle ilgili tahmin çalışmaları yapılmış ve bu kelimelerin anlamı açıklanmıştır. Dönem özellikleri ve hikâyenin bağlamıyla ilgili bilinmesi gerekenler, derslerin başında öğrencilerle paylaşılmıştır. Ayrıca bazı hikâye kahramanlarının şiirleri sınıfta okunmuş ve şiirlerden bestelenmiş olanları dinletilmiştir.

Bu yazma çalışmalarında içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Yedi haftalık süreçte her hafta bir halk hikâyesi öğrenilmiş ve bu doğrultuda çalışma yaptırılmıştır. Halk hikâyelerinin konusu genel olarak sevgi, yiğitlik ve adalettir. Öğrenilen halk hikâyeleri sırasıyla şunlardır;

1. Hafta: Tahir ile Zühre Hikâyesi öğrenilmiş ve sevda konulu bir hikâye yazılmıştır.
2. Hafta: Köroğlu Hikâyesi öğrenilmiş ve yiğitlik konulu bir şiir yazılmıştır.
3. Hafta: Yaralı Mahmut Hikâyesi öğrenilmiş ve aynı karakterlerle yeni bir hikâyeye yazılmıştır.
4. Hafta: Karacaoğlan ile İsmikan Sultan Hikâyesi öğrenilmiş ve sevgi temalı bir şiir yazılmıştır.

5. Hafta: Ercişli Emrah ile Selvihan Hikâyesi öğrenilmiş ve hikâyenin sonunun değiştirildiği yeni bir hikâye yazılmıştır.

6. Hafta: Aşık Garip Hikâyesi öğrenilmiş ve başkahramana konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini içeren bir mektup yazılmıştır.

7. Hafta: Hurşit ile Mahımihri Hikâyesi öğrenilmiş ve hikâyeden seçilen kahramanlardan biri ve daha önce öğrenilmiş halk hikâyelerindeki kahramanlardan seçilen bir kahramanın yer aldığı yeni bir hikâye yazılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada öğrencilerin yazma ürünleri verilen kodlar altında toplanmış ve daha sonra belirlenen temaların altına yerleştirilmiş ve bulgular yorumlanmıştır. Buna göre betimsel analiz; çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verileri işleme, bulguları tanımlama ve yorumlamadır. Buna göre tüm yazma ürünleri analiz edilmiş ve eylem planı geliştirme aşamasına geçilmiştir.

Araştırmada kullanılan veriler içerik analizi ile incelenmiştir. İçerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İçerik analizi sayesinde araştırmacı çalışmayla ilgili detaylı çözümleme yapma fırsatını yakalar. Bu sebeple zor ve uzun bir süreç gerektirmesine karşın sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılır. İçerik analizi yöntemi genelde istatistiksel olarak açıklanamayan yazılı ve materyallerin çözümlenmesinde kullanılır.

Öğrencilerin araştırma süreci boyunca yazdıkları yaratıcı yazma ürünleri değerlendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin çalışmalarını bire bir gözlemleyebilmek araştırmacı açısından kolaylık sağlamıştır. Araştırma sürecinin son haftasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış bir görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde öğrencilere; “1. Hikâyeler ilginizi çeker mi? Neden? 2. Bir hikâye yazmak isteseyiz konusunun ne olmasını isterdiniz? 3. Okuduğunuz ve/veya dinlediğiniz hikâyelerde en dikkat çekici özellikler nelerdir? 4. Okuduğunuz ve/veya dinlediğiniz hikâyeleri değiştirme fırsatınız olsa neyi değiştirirsiniz? 5. Yazdığınız metinlerin yaratıcı unsurlar içerdiğini düşünüyor musunuz? 6. Hayal gücümüzü geliştirmek için neler yapılabilir? 7. Hayal gücümüzü geliştirmek yaratıcılığımızı etkiler mi? Nasıl? 8. Bu çalışmada yeni bir şeyler öğrendiniz mi? Neler öğrendiniz? “ soruları yöneltmiştir. Görüşmeden elde edilen ses kayıtları araştırmacılar tarafından yazıya dökülmüştür.

Araştırmacı elde edilen verileri çözümlerken bütünden parçaya doğru bir yol izlemiştir. Buna göre ortaya çıkan cevaplar önce genel olarak değerlendirilmiş ve araştırmacı tarafından kategorilere ayrılmıştır. Daha sonra oluşturulan kategorilere giren sözcük ve cümleler belirlenmiş ve sayısal verilere ulaşılmıştır.

Araştırmada değerlendirme araçları YİDÖF ve yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu ulaşılan veriler çözümlenirken öğrencilere rastgele 1'den 10'a kadar bir kod verilmiş ve öğrenci adları gizlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları

Alan yazında eylem araştırmasının iç geçerlik, dış geçerlik, iç güvenilir ve dış güvenilirlik özelliklerine sahip olması gerektiği belirtilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada iç geçerliliği sağlamada etkileşim, derinlikli veri toplama, çeşitleme, uzman incelemesi ve katılımcılarının teyidi gibi teknikler kullanılmıştır. Araştırmada dış geçerliği sağlamak için katılımcılardan toplanan veriler yorum katılmadan bulgular kısmında hem nicel hem de nitel şekilde sunulmuştur. Dış güvenilirliği sağlayabilmek için katılımcılar, ortam, süreç ve analiz yöntemleri detaylı olarak belirtilmiştir.

Ayrıca araştırmanın iç geçerliğini sağlamak amacıyla ilk hafta katılımcılara Gönüllü Katılımcı Onay Formu verilmiştir. Bu form ile çalışmaya katılmanın tamamen gönüllülük esasına dayandığı, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına sahip oldukları, elde edilecek bilgilerin tamamen araştırma amacı ile kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli tutulacağı bilgisi verilmiştir. Böylece katılımcıların kendini rahat hissetmesi hedeflenmiş ve bu durumda katılımcıların daha gerçekçi cevaplar verme olasılıkları yükseltilmiştir.

Creswell, (2003) nitel araştırmalarda geçerliğin elde edilmesi için veri kaynaklarının doğrudan aktarımının önemine değinmiştir. Bu sebeple, araştırmada geçerliğin sağlanması için alıntılar kullanılmıştır. Morrow (2005) ve Kan (2015), nitel araştırmaların güvenilirliğinin sağlanmasında farklı alan uzmanlarının araştırmanın bulgularını onaylaması gerektiğini belirtmiştir. Bu sebeple araştırma bulguları iki alan uzmanı tarafından incelenmiştir.

Ölçeğin geçerliğinin sağlanmasında ölçek maddeleri alan uzmanları tarafından incelenmiş ve maddelerin yaratıcı yazma becerilerini kapsayıcı olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0,88 olduğu görülmüştür. Kayış'a (2010) göre Cronbach Alpha katsayısının 0,80 ve üstünde olması ölçeğin güvenilirliği gösterir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde uygulamalara katılan öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarından elde edilen veriler sunulmuştur. Ardından uygulamalardan sonra öğrencilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler kategorilere ve alt temalara ayrılmıştır.

Yaratıcı Yazma Ürünlerinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma sürecinde ön çalışmalar dışında toplam 7 yaratıcı yazma uygulaması yapılmıştır.

İlk hafta öğrenilen Tahir ile Zühre hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 2

1. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 85 puan	Öğrenci 2: 70 puan
Öğrenci 3: 85 puan	Öğrenci 4: 45 puan
Öğrenci 5: 45 puan	Öğrenci 6: 100 puan
Öğrenci 7: 65 puan	Öğrenci 8: 45 puan
Öğrenci 9: (katılmadı)	Öğrenci 10: 65 puan

Çalışmaya katılan öğrencilerin puan dağılımına bakıldığında ön çalışmaya göre anlamlı ve belirgin bir artış vardır. Sadece 7. öğrencinin puanı ön çalışma puanı ile aynı kalmıştır. Bu çalışmada 6. öğrenci tüm ölçütleri sağlayan bir yazma çalışması ortaya koymuştur. Çalışmaların tümüne bakıldığında en az sağlanan ölçütün bir çalışma (6. öğrenci) ile 3 numaralı “Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması” ölçütü olduğu görülmüştür. Aşağıda 6. öğrencinin 1. uygulama çalışmasından bir alıntı verilmiştir:

“...Padişahın oğlu Ömer’in evlenme vakti yaklaşıyormuş. Ta başka ülkelerden krallar, padişahlar geliyor kızını Ömer’e vermeyi istiyorlarmış. Böyle akıllı böyle yakışıklı bir damat almanın ancak krallara, padişahlara uygun olacağını düşünüyorlarmış.

...Padişah oğlunun limonatasına ayrılсын diye ilaç atmış. Ömer öyle âşıkmiş ki bir gram bile etki etmemiş. Bir gün sonra padişah da kara prens de taşa dönüşmüş.”

İkinci hafta öğrenilen Koroğlu hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 3*2. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi*

Öğrenci 1: 80 puan	Öğrenci 2: 50 puan
Öğrenci 3: 80 puan	Öğrenci 4: 45 puan
Öğrenci 5: 30 puan	Öğrenci 6: 90 puan
Öğrenci 7: 80 puan	Öğrenci 8: 0 puan
Öğrenci 9: (katılmadı)	Öğrenci 10: 65 puan

İkinci hafta yapılan uygulama sonuçlarına bakıldığında çalışmaya katılan öğrenci puanlarının homojen dağılmadığı ve birbirinden uzaklaştığı görülmüştür. Burada bireysel farklılıkların ve çalışmanın şiir yazma üzerine olmasının etkisi olabilir. Çalışmaya katıldığı halde 0 puan alan katılımcı (8. öğrenci) verilen süre içerisinde yeni bir yazma çalışması ortaya koymamış; örnek olarak verilen şiirden bazı dizeleri yazmakla yetinmiştir. Bu uygulamada öğrencilerin yazılarında ulaşmakta zorlandıkları ölçütlerin 3 numaralı (Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması) ve 1 numaralı (Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi) ölçüt olduğu görülmüştür. “Yazıya uygun bir başlık verilmesi”, “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ve “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşılır bir şekilde açıklanması” ölçütlerinin ise birçok öğrencinin çalışmasında rahatlıkla sağlandığı görülür. Aşağıda 6. öğrencinin 2. uygulama çalışmasından bir alıntı verilmiştir:

“... ”

Ufuk uzaktan geldi göründü,
Sevdiğim benim yarama merhem oldu,
Onu üzen taşkın sulara boğuldu,
Kılıçlar kınından çıkarılmalıdır.”

Üçüncü hafta öğrenilen Yaralı Mahmut hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 4

3. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 45 puan	Öğrenci 2: 80 puan
Öğrenci 3: 85 puan	Öğrenci 4 (katılmadı)
Öğrenci 5: 30 puan	Öğrenci 6: 55 puan
Öğrenci 7: 65 puan	Öğrenci 8: 50 puan
Öğrenci 9: 65 puan	Öğrenci 10: 85 puan

Üçüncü hafta yapılan çalışmalarda 1 numaralı (Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi) ölçüt üç öğrencinin çalışması dışındaki tüm çalışmalarda sağlanmıştır. 6. öğrencinin çalışması incelendiğinde yazısının yenilikler ve özgün benzetmeler içerdiği fakat anlatımda başarılı olamadığı görülmüştür. Bu uygulamada öğrencilerin özgün benzetmeler bulmakta zorlandığı fakat bilinen bir ögeyi yeni biçimde ifade etmekte zorlanmadıkları görülmüştür. Aşağıda 3. öğrencinin 3. uygulama çalışmasından bir alıntı yer almaktadır:

“... Padişah kızını Mahmut ile evlendirmek istediğini Ahmet’e söyler. Bunu duyan Ahmet çok sinirlenir ve Mahmut’u padişahın gözünde kötü yapmak için planlar kurar. İlayda’nın yemeğinin içine bir hafta baygın bırakacak bir ilaç atar ve ilaç şişesini de Mahmut’un dolabına koyar.

... İlayda’nın eskiden tanıdığı her şeyi Allah aşkıyla yapan bir arkadaşı vardır ve iyilik, doğruluk için kullanabildiği güçleri vardır. Güçleri sayesinde padişaha olanları Allah’ın takdiriyle gösterir.”

Dördüncü hafta öğrenilen Karacaoğlan ile İsmikan Sultan hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF’e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 5

4. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 60 puan	Öğrenci 2: 80 puan
Öğrenci 3: 45 puan	Öğrenci 4: (katılmadı)
Öğrenci 5: 80 puan	Öğrenci 6: 65 puan
Öğrenci 7: (katılmadı)	Öğrenci 8: (katılmadı)
Öğrenci 9: 80 puan	Öğrenci 10: 65 puan

Dördüncü hafta yapılan bu çalışmaya katılan öğrencilerden sadece 3. öğrenci diğer öğrencilere göre düşük bir puan almıştır. 3. öğrencinin çalışması incelendiğinde şiirinin anlaşılır akıcı ve etkili olduğu görülmüş fakat özgün benzetmeler yapamamış, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde kullanamamış ve yazısında bir yeniliğe yer vermemiştir. Diğer öğrencilerin çalışmaları incelendiğinde ise çalışmaların çoğunda içeriğin bir yenilik getirmediği ve özgün benzetmeler bakımından yetersiz olduğu görülmüştür. Aşağıda 2. öğrencinin 4. uygulama çalışmasından bir alıntı verilmiştir:

“Oyunlar oynardık her teneffüste
Okula geç kalırdık eğlenirken bahçede
Öğretmen de fark etti bir gün derste
Bu aşk değil de ne?”

Beşinci hafta öğrenilen Ercişli Emrah ile Selvihan hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF’e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 6

5. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF’e Göre Değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 45 puan	Öğrenci 2: 65 puan
Öğrenci 3: 45 puan	Öğrenci 4: 45 puan
Öğrenci 5: 35 puan	Öğrenci 6: 70 puan
Öğrenci 7: 65 puan	Öğrenci 8: 20 puan
Öğrenci 9: 65 puan	Öğrenci 10: (katılmadı)

Beşinci hafta yapılan bu çalışmada öğrenci puanları düşüktür. Öğrenciler Ercişli Emrah’ın hikâyede iki evlilik yapmasından ötürü duydukları rahatsızlığı hem yazılarında hem görüşmelerde dile getirmiştir. Yazılarında Ercişli Emrah’ın ikinci evliliği yapmaması odak noktalarını oluşturmuştur ve yazının diğer boyutlarını önemsemedikleri görülmüştür. Aşağıda 9. öğrencinin 5. uygulama çalışmasından bir örnek sunulmuştur:

“Selatin Peri Emrah’a sarılmak istedi ama Emrah’ın kalbinde sadece Selvihan vardı. Emrah, Selatin Peri’ye Selvihan’a olan aşkını anlatıp saraydan çıktı. Emrah, babası ve Aşık Ahmet 7 yıl Selvihan’ı aradılar.

... Emrah ve Selvihan dans ederlerken Kara Vezir'in oğlu Emrah'ı vuracakken Selvihan Emrah'ın önüne geçer ve vurulur. Şah Abbas ve Selatin Peri evlenir. Emrah ise tek aşkı olan Selvihan'ı her gün ziyaret eder ve ömrünün sonuna kadar sadece Selvihan'a aşık kalır.”

Altıncı hafta öğrenilen Âşık Garip hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 7

6. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 95 puan	Öğrenci 2: 75 puan
Öğrenci 3: 55 puan	Öğrenci 4: (katılmadı)
Öğrenci 5: 25 puan	Öğrenci 6: 95 puan
Öğrenci 7: (katılmadı)	Öğrenci 8: (katılmadı)
Öğrenci 9: 95 puan	Öğrenci 10: 75 puan

Altıncı hafta yapılan bu çalışmaya katılan öğrencilerin puanlarına bakıldığında bir öğrenci hariç alınan puanların yüksek olduğu görülür. Çalışmalarda en sık rastlanan eksiklik “Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi” ölçütüne uygunluktur. Bu uygulamada yapılan çalışmalara bakıldığında “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşır bir şekilde açıklanması” ve “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ölçütleri yönünden öğrencilerin başarılı olduğu görülür. Yalnız bir öğrenci (3. öğrenci) “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ölçütünü sağlamakta zorlanmıştı. Aşağıda 1. öğrencinin 6. uygulama çalışmasından bir örnek yer almaktadır:

“Sayın Âşık Garip;

Öncelikle senin hikâyeni dinledim ve gerçekten bir âşık olduğunu anladım. Şahsenem'i ne kadar çok sevdiğini anladım. Onun için, onu almak için gurbette 7 yıl çalıştığımı biliyorum. Tıpkı Kemal Sunal'daki gibi, o da aynı senin gibi Emine'yi almak için gurbete gidip başlık parası biriktirmiş ve sevdiği için aç kalmış, parasını hiç harcamamıştı.

... Bence bir âşığın sevdiği için her türlü zorluğa katlanması çok güzel bir şey. Mesela Ferhat'ın Şirin için dağları delmesi gibi, Mecnun'un Leyla için çöllere düşmesi gibi, sen de aynı onlar gibi bir hikâye oldun.”

Yedinci hafta öğrenilen Hurşit ile Mahımihri hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 8

7. Hafta Yapılan Uygulamaların YİDÖF'e Göre Değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 85 puan	Öğrenci 2: 65 puan
Öğrenci 3: 65 puan	Öğrenci 4: 45 puan
Öğrenci 5: 35 puan	Öğrenci 6: 70 puan
Öğrenci 7: 85 puan	Öğrenci 8: 55 puan
Öğrenci 9: 100 puan	Öğrenci 10: (katılmadı)

7. hafta yapılan çalışmanın YİDÖF sonuçlarına göre öğrenciler genelde yüksek puan almıştır. Bu çalışmada da diğer pek çok çalışmalarında olduğu gibi öğrenciler en çok gibi “Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması” ölçütünü sağlamakta zorlanmıştır. Bazı öğrencilerin (5. öğrenci ve 8. öğrenci) çalışmaları akıcılık ve fikirlerin açıklanması yönünden zayıftır. Aşağıda 10. öğrencinin 7. uygulama çalışmasından bir alıntı verilmiştir:

“Hurşit isimli bir oğlan vardı. Hurşit bir gün Murat tepesinde dolaşırken bir ağacın altına oturdu ve yorgunluktan uyuyakaldı. Rüyasında bir derviş ona bade içirdi ve ona bir elma verdi. Hurşit o elmayı yedi ve bir kıza âşık oldu. Bu kız ise İsmikan Sultan'dı.

... Hemen saraya girdi ve İsmikan Sultan'ı padişaktan yani babasından istedi. Padişah İsmikan Sultan'ı çağdırttı ve İsmikan Sultan'a Hurşit'le evlenmek isteyip istemediğini sordu.”

Çalışmalar incelendiğinde eklerin kullanımı ve geçiş ve bağlantı öğelerinin kullanılmayışı göze çarpmaktadır.

Öğrencilerin çalışma kâğıtlarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan puanların aritmetik ortalaması alınmıştır ve aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 9*Öğrencilerin Tüm Çalışmalarının Aritmetik Ortalaması*

Öğrenci 1: 70,7 puan	Öğrenci 2: 69,2 puan
Öğrenci 3: 65 puan	Öğrenci 4: 45 puan
Öğrenci 5: 40 puan	Öğrenci 6: 77,8 puan
Öğrenci 7: 72 puan	Öğrenci 8: 34 puan
Öğrenci 9: 67,5 puan	Öğrenci 10: 71 puan

Bu sonuçlara göre çalışmaya katılan tüm öğrenciler ön uygulamadan aldıkları puanların üstünde puanlar almışlardır. Bazı öğrencilerin puan artışı oldukça yüksekken bazı öğrencilerdeki artış daha düşüktür. 10. öğrencinin ön uygulama puanı 10 iken tüm çalışmaların sonucunda elde ettiği puan 71'dir. 5. öğrencinin ön uygulama puanı 25 iken tüm çalışmaları sonucunda elde ettiği puan ise 40'tır. Öğrencilerin puanlarının aynı oranda artmamasının çeşitli sebepleri olabilir. İlgi ve istek duyma, çaba gösterme, ön bilgilerinin yeterli olup olmaması bu sebeplerden bazıları olabilir. Özellikle 8. öğrencinin çalışmalara tam olarak katılmaması ve ilgisiz olması sebebiyle en düşük puanı aldığı söylenebilir.

Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Uygulamalara katılan öğrencilerin halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmalarıyla ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış olarak tasarlanan görüşme formu ile belirlenmiştir. Öğrencilerin cevapları incelenmiş, tema ve kodlara ulaşılmıştır.

Tablo 10*Öğrenci Görüşleri Sonucu Ulaşılan Tema ve Kodlar*

Tema	Kodlar	Öğrenci Sayısı
Hikâye okumaya yönelik bakış açısı	İlgi çekici	10
	Aşk	6
	Olağanüstü unsurlar	8
Öğrenme sürecinin niteliği	7 ve 40 sayısı	5
	Ercişli Emrah	10
	Eğlenme	5
Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri	Kitap okuma	8
	Yazma çalışmaları	7
Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları	Yazma uygulamalarına yönelik olumsuz görüşlerin değişmesi	10
	Yazma isteği duyma	7

Araştırmadan elde edilen veriler incelenerek 4 tema belirlenmiştir. “Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” ilk temadır. Bu temayla ilgili kodlar “ilgi çekici”, “aşk” ve “olağanüstü unsurlar” olarak sıralanabilir. İkinci tema “Öğrenme sürecinin niteliği” şeklindedir. Bu temadaki kodlar “7 ve 40 sayısı”, “Ercişli Emrah” ve “Eğlenme” şeklindedir. “Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri” olarak belirlenmiş olan üçüncü temanın kodları “Kitap Okuma” ve “Yazma Uygulamaları” olarak sıralanır. Dördüncü ve son tema olarak belirlenen “Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları” teması “Yazma uygulamalarına yönelik olumsuz görüşlerin değişmesi” ve “Yazma isteği duyma” kodlarını içerir.

Araştırmanın bu bölümünde ortaya çıkan temalara yönelik oluşturulan kodlarla ilgili öğrenci cevapları ve yorumlara yer verilmiştir.

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı”

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” temasının “ilgi çekici” koduyla ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Evet, özellikle bu çalışmada ilgimi çekti. Çünkü öykülerde heyecan her zaman dorukta oluyor. Olaylar büyük bir özenle yazılıyor. Heyecan dolu oluyor. Bazı olaylarda heyecan artıyor, bazen de normal ilerliyor. Heyecan mutlu ediyor insanı.” (1. Öğrenci)

“... Çünkü sihir, büyü gibi fantastik olaylar oluyor. Bunlar benim ilgimi çekiyor.” (3. Öğrenci)

Görüşme yapılan öğrencilerin hepsi halk hikâyelerinin ilgisini çektiğini belirtmiştir.

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” temasının “aşk” koduyla ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... genelde aşkı anlatanlar ya da böyle mücadeleyi anlatan öyküler hoşuma gidiyor. Kahramanlık hikâyeleri sıkıcı geliyor, ilgimi çekmiyor.” (9. Öğrenci)

“Tahir ile Zühre gibi hikâyeler ilgimi çeker. Aşk ve kahramanlık konuları ilgimi çeker.” (5. Öğrenci)

“Aşkla ilgili olabilir. Tahir ile Zühre gibi kavuşmayı anlatan bir hikâye yazmak isterim.” (5. Öğrenci)

Öğrenciler en çok sevda konulu halk hikâyelerini sevdiklerini ve ilgi çekici bulduklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet özellikleri ve öğrencilerin yaş grubunun getirdiği özellikler bu durum üzerinde etkili olabilir.

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” temasının “olağanüstü unsurlar” koduyla ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... Çünkü öyküdeki fantastik öğeler beni çekiyor. Ben beğeniyorum. Çoğu halk hikâyesinde de fantastik öğeler oluyor. Örneğin cadının sihir yapması, ab-ı hayat suyu.” (6. Öğrenci)

“... Bazı hikâyelerde inanıp inanmamakta zorlanacağım olağanüstü unsurlar vardı. Bir hikâyede üç köpüğü içme durumu vardı ve dikkatimi çekmişti.” (10. Öğrenci)

Verilen cevaplar öğrencilerin olağanüstü unsurlar içeren metinleri öğrenmekten hoşlandıklarını gösterir. Abı hayat, bade içme, üç köpük vb. gibi halk edebiyatı kaynaklarımızdaki bu zenginliklerle daha önce karşılaşmamış olmalarının öğrencilerin ilgisini çekme konusunda rol oynadığı söylenebilir.

“Öğrenme sürecinin niteliği” temasında bulunan “7 ve 40 Sayısı” koduna ilişkin öğrenci görüşleri şöyledir:

“Hikâyelerde geçen 7 ay, 7 gün. 40 gün 40 gece ifadeleri dikkatimi çekti.” (5. Öğrenci)

“7 sayısı bence. 7 ay 7 gün metinlerde sürekli geçiyor: 40 gün 40 gece, her şeyden 3 tane bulunması, Kara Vezir karakteri tekrar ediyor. ...” (6. Öğrenci)

“40 gün 40 gece kelimesi sık çıkıyordu karşımıza. 7 sayısı çok fazlaydı. ...” (9. Öğrenci)

Bazı sayılar edebiyatımızda gelenek olarak tekrar eder. Bu tekrar öğrencilerin dikkatini çekmiş ve halk edebiyatı geleneğimiz hakkında bilgilenmelerini sağlamıştır.

“Öğrenme sürecinin niteliği”

“Öğrenme sürecinin niteliği” temasında bulunan “Ercişli Emrah” koduyla ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Ercişli Emrah’ın ikinci bir evlilik yapması dikkatimi çekti. İkinci evliliği başta ilk evlilik zannediyordum. O zamanlar iki evlilik tuhaf olmayabilir bana bu zamanda tuhaf geldi.” (8. Öğrenci)

“Değiştirme fırsatım olsaydı Ercişli Emrah ile Selvihan hikâyesinde Emrah’ın 2 kere evlenmesini değiştirdim. Selvi ile Emrah’ı evlendirdim. Diğer kızı da başka iyi birisiyle evlendirdim ama Emrah’ı 2 kere evlendirmedim. Çünkü saçma geldi. Kızın (Selvihan’ın) peşinden o kadar koşmuş, 2 kere niye evleniyor?” (2. Öğrenci)

“Ercişli Emrah ile Selvihan hikâyesinde Emrah’ın 2 kadınla evlenmesi benim fazla dikkatimi çekti. Çok saçma geldi bana. Önce birini sevip sonra başka biriyle de evlenmesi, iki kişiyi de sevmesi saçmaydı.” (7. Öğrenci)

Öğrencilerin tamamı iki evliliği karşı bir tutumda olduklarını görüşmede verdikleri cevaplar ile belirtmiştir. Yaşanılan dönem ve içinde bulunulan toplumun edebiyatı etkilediği göz önüne alınırsa böyle bir durum günümüzde olağan karşılammaları doğal bir durumdur.

“Öğrenme sürecinin niteliği” temasında bulunan “Eğlenme” koduna yönelik görüşler aşağıda sıralanmıştır.

“Öyküler, halk hikâyeleri, normal aşk hikâyeleri dikkatimi çekmeye başladı. Mesela öykülerin içindeki unsurlar ile eğlenmeye başladım, keyif aldım.” (2. Öğrenci)

“... Bu çalışmadan çok keyif aldım.” (2. Öğrenci)

“Bu çalışmada metin yazmayı; şiir, hikâye yazmayı öğrendim. Bunlardan keyif aldım. Normalde hikâye yazmayı, şiir yazmayı sevmiyorum ama sizinle yazmaya başlayınca ve eğlenince hoşlandım” (5. Öğrenci)

“... Bence halk hikâyeleri öğrenilirken dinleme yapılmalı, arkasında saz çalınmalı. Zaten çoğunlukla saz çalmak da tekrar ediyor. Böyle öğrenmeyi çok sevdim.” (6. Öğrenci)

Görüşme yapılan öğrenciler uygulamalardan keyif aldıklarını ve bu şekilde öğrenmenin daha eğlenceli olduğunu belirtmişlerdir.

“Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri”

“Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri” temasında bulunan “kitap okuma” koduyla ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

“... Kitap okuyarak, hikâyeler dinleyerek, başkalarıyla fikir alışverişi yaparak hayal gücümüzü geliştirebiliriz. Daha fazla kitap okuyunca muhtemelen kurgulama yapmak daha kolay olur. Farklı kitaplardan öğrendiklerimizi kendi yazılarımızda farklı duygularla kullanabiliriz.” (9. Öğrenci)

“Kitap okumamız gerekir: Kitap okumak hem kelime dağarcığımızı geliştirir hem de farklı birçok durum ve hikâye öğrenmeyi sağlar. Bu zihni geliştirir. ...” (3. Öğrenci)

“Hayal gücümüzü geliştirmek için bolca kitap okuyup, bu çalışmalarda yaptığımız gibi halk hikâyelerini dinleyebiliriz. ...” (2. Öğrenci)

“Bu hikâyelerin hayal gücünü geliştirdiğine inanıyorum. Daha fazla halk hikâyesi ve öykü okurum ve hayal gücümü güçlendiririm. ...” (7. Öğrenci)

Öğrencilerin okuma becerisi ile ilgili bu görüşler okuma zevkine vardıkları ve okumanın önemini fark ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Çalışmada halk hikâyelerini öğrenirken okuma yapmaları bu görüşleri üzerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz.

“Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri” temasında bulunan “yazma uygulamaları” koduyla ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

“... *Hayal gücü yaratıcılığımızı geliştirir bu da doğrudan yazma becerimizi geliştirir. Bir hikâyeyi daha güzel kelimeler ile anlatabilmeyi ve daha kolay kurgulamayı sağlar.*” (3. Öğrenci)

“... *hayal gücümüzü geliştirirsek hayalimizdeki şeyi yapabiliriz. Hayalimizdeki yazarız. Bu bizim yaratıcılığımızı etkiler. Anlatacağımız daha çok şey olur.*” (4. Öğrenci)

“*Daha farklı konularda fikir üretebiliriz, farklı konularda yazabiliriz, yaratıcı yazma yapmış oluruz.*” (8. Öğrenci)

“*Kendi başımıza olduğumuz zamanlarda aklımıza gelen bir hikâyeyi yazabiliriz. ...*” (9. Öğrenci)

“... *Babaanne ve anneannelerimizden hikâye dinleyebiliriz, yazı yazabiliriz.*” (3. Öğrenci)

“*Halk hikâyelerini öğrenmek, yazarlık çalışmaları ve etkinlikler ile hayal gücümüzü geliştirebiliriz. Okul dışında hayal gücümüzü geliştirmek için yazı çalışmaları yapabiliriz, farklı türlerde kitap okuyabiliriz.*” (1. Öğrenci)

Yazma uygulamalarına yönelik verdikleri cevapların tamamının olumlu olması öğrencilerin bu çalışmada eğlendiklerini gösterir.

“Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları”

“Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları” temasında bulunan “Yazma uygulamalarına yönelik olumsuz görüşlerin değişmesi” koduna yönelik görüşler şöyledir:

“... *Önceden yazamıyordum, yani korkuyordum. Ama şimdi daha iyi yazabilirim. Okuduklarımdan faydalanarak yazmayı öğrendim.*” (10. Öğrenci)

“... *Yazı yazma yeteneğim olduğunu öğrendim. Ümitsizliğe kapılıp yazamam edemem demem gerektiğini öğrendim. Aslında yapamam dediğim şeyleri üstüne gidip aşarsam yapabileceğimi öğrendim.*” (2. Öğrenci)

“... *Ben bu çalışmalara başlamadan önce hiç yazma yeteneğim olmadığını düşünüyordum. Ama bu çalışmaya başladıktan sonra hayal gücümün geliştiğini fark ettim. ...*” (2. Öğrenci)

“Beni geliştirdi. Yazdıkça geliştiğimi ve ilk yazım ile son yazım arasında çok büyük fark olduğunu düşünüyorum. Eskisinden güzel yazdığımı düşünüyorum ve yazmayı seviyorum.” (3. Öğrenci)

“Meclis, bade içme gibi birçok yeni kelime ve unsuru öğrendim. Okuduđum metinler kurgu yapmayı kolaylaştırdı.” (9. Öğrenci)

Öğrenci görüşleri dikkate alındığında çalışmada uygulamadan önce öğrencilerin yazma konusunda kendini yetersiz hissettiği, yapamayacağını düşündüğü görülmektedir. Yapılan uygulamalar ile öğrencilerin kendilerine yönelik algıları olumlu yönde değişmiştir. Öz yeterlik olarak bu uygulamaların çocuklar üzerinde olumlu etki bıraktığı söylenebilir. Görüşmelerde bir öğrenci (8. öğrenci) kendi çalışmalarını değerlendirmekten kaçınmış ve “Bilmiyorum, hatırlamıyorum.” cevabını vermiştir. Bu öğrenci çalışmalara tam olarak katılmamış ve yazmaya karşı ilgi duymamıştır. Başka bir öğrenci ise halk hikâyelerinde beğendiği ve yaratıcı unsur olarak değerlendirdiği öğeleri kendi metinlerinde kullanmasına rağmen kendi metnini beğenmediğini belirtmiştir. Bu görüş şöyledir:

“Kendi yazdıklarımnda fazla dikkat çekici bir şey görmüyorum. İşlediğimiz hikâyelerden benzer öğeler, kendimden bir şeyler ekledim ama dikkatimi çekmiyor. Bir yazımda kara veziri hançerle öldürüyordum. Okuduđumuz metinlerde dikkatimi çekiyor ama kendi yazımda ilgimi çekmiyor.” (5. Öğrenci)

Buna göre bahsi geçen iki öğrencinin kendi çalışmalarını yeterince iyi bulmadıklarını söyleyebiliriz.

“Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları” temasında bulunan “Yazma isteği duyma” koduna yönelik görüşler řu şekildedir:

“... Bu süreç beni bilgilendirdi, yazı yazabilmeyi ve hayal kurmayı öğretti. Kendimi rahat ifade edebilmemi sağladı. Yazmaya karşı istekliyim ve bu çalışmayı çok sevdim.” (1. Öğrenci)

“... Yazmak, yeni kelimeler öğrenmek, kelime dağarcığımızın gelişmesini etkiliyor. Bu yönden de etkilemiş oluyor. Artık bolca yazmaya çalışacağım. Burada gelişti.” (2. Öğrenci)

“Ben eskiden fazla hikâye okumuyordum. Bunları dinledikçe hikâyeleri sevmeye başladım. Daha çok yazmak istiyorum.” (4. Öğrenci)

Yapılan uygulamalarda öğrenciler yazma becerisinin geliştirilebilir bir beceri olduğunu fark etmişlerdir. Bu farkındalık öğrencilerde güzel yazılar yazmaya yönelik bir istek oluşturmuş olabilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, eylem araştırması modeli ile Türk halk hikâyelerinin yazma uygulamalarında kullanımının 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisini araştırmaktır. Ayrıca uygulamaların etkililiği öğrenci görüşleri ile değerlendirilmiş ve araştırmanın nicel verileri nitel veriler ile desteklenmiştir. Ulaşılan bulgular doğrultusunda araştırma sonuçları ortaya konmuş ve öneriler getirilmiştir.

Halk hikâyeleri kullanarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarından sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu ile alınan öğrenci görüşlerine göre halk hikâyeleri öğrenciler tarafından sevilmiş ve eğlendirici bulunmuştur. Başta halk hikâyelerini ilgi çekici bulmayan sonrasında eğlendiği için ilgi çekici bulunduğunu söyleyen bir öğrenci bu duruma güzel bir örnektir. Böylece öğrenciler okuma ve yazma konusunda daha istekli bir duruma gelmiştir. Yılmaz'ın (2019) çalışmasında Türkçe öğretiminde Türk halk edebiyatı unsurları kullanılarak ders işlemenin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine katkı sağladığı görülmüştür. Mandı'nın (2021) çalışmasında da ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmede artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü oluşturmada öğrencilerin klasik yöntemlerle yazdıkları öykülere kıyasla daha üst düzey performans gösterdikleri, öykü yazmaya daha istekli oldukları görülmüştür. Türkyılmaz ve Arı'nın (2021) çalışmasında ise etkinlik temelli yaratıcı yazma etkinliklerinin, öğrencilerin öykü yazma becerilerini ve yazmaya karşı tutumlarını geliştirdiği görülmüştür. Bu araştırmanın verileri ve alan yazındaki araştırma verileri birlikte değerlendirildiğinde yaratıcı yazma becerisini geliştirmede etkinlik odaklı çalışmaların etkili olduğu ortadadır.

Araştırmada halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerisine etkisinin nasıl olduğu incelenmiş ve YİDÖF aracılığıyla elde edilen verilere göre öğrencilerin büyük bölümü yaratıcı yazma becerisini geliştirmiştir. Bu gelişme, öğrenciler tarafından da fark edilmiş ve görüşlerine göre yazmaya karşı olumlu tutum, yazma sevgisi ve ilgisi geliştirmeleri ile sonuçlanmıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin neredeyse hepsi kelime hazinelerinin geliştiğini ve bunun yazmalarına olumlu yansıtıldığını belirtmiştir. Ayrıca bazı öğrenciler hikâyeyi kurgulamakta zorlanmadığını ve kolay yazabildiğini söylemiştir. Öğrenciler okuduklarından faydalanarak yazma çalışması yapabildiğini fark etmiştir. Hayâl kurma becerilerinin geliştiğini düşünen öğrencilerin yazma konusu bulmakta zorlanmadıkları da görüşmeler sonucunda belirlenmiştir. Yapıcı'nın (2019) çalışmasında klasik Türk şiirinde kullanılan halk hikâyelerinin imge/mazmun kurgulama aşamasında şiire anlam zenginlikleri sağladığı belirlenmiştir. Alan yazında yapılan araştırmalarda (Atık, 2022; Et, 2019; Razgatlıoğlu, 2020; Uluyüz, 2019) da etkinlik temelli uygulamaların öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği

tespit edilmiştir. Bu doğrultuda halk hikâyelerinin kullanımıyla gerçekleştirilen uygulamaların öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği söylenebilir.

Araştırmada öğrencilerin halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmaları yapmak konusundaki görüşleri alınmıştır. Buna göre uygulamalardan sonra alınan öğrencilerin görüşlerine göre halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmalarını sevmişlerdir. Öğrencilerden bazıları görüşme sırasında diğer derslerde de bu uygulamaya benzer uygulamaların yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Kendini daha rahat ifade edebildiğini söyleyen bir öğrenci ise artık yazma konusunda istekli olduğunu belirtmiştir. Yapılan bu çalışmalar ile hayal gücünün geliştiğini düşünen öğrenciler daha fazla halk hikâyesi okuyacağını söylemiştir. Demir'in (2013) çalışmasında 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma uygulamalarında konu seçiminde serbestlik tanındığı durumlarda öğrencilerin yaratıcı yazılar oluşturdukları görülmüştür. Öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algıları arasında olumlu yönde anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Maden ve Önal'ın (2020) araştırmasında İngilizce ders kitaplarına kıyasla Türkçe kitaplarında yeterli düzeyde yaratıcı yazma etkinliklerine yer verilmediği belirlenmiştir. Aydın'ın (2020) çalışmasında ders kitaplarında yeterli yaratıcı yazma etkinliklerine yer verilmediği görülmüştür. Bu veriler öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmede ders kitaplarında, ders içi ve ders dışı etkinliklerde halk hikâyeleri gibi metin odaklı uygulamalara yer verilmesi gerektiğini göstermektedir.

Değerlendirme formunda yer alan “Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi” ölçütü genel anlamda öğrenci çalışmalarında karşılanmıştır. Bu yenilikler günümüzden örnekler verme, günümüze uyarlama, okunan başka metindeki bir unsurun uygulamadaki çalışmaya uyarlanması olarak kendini göstermiştir. YİDÖF sonuçlarına göre öğrenciler “Yazıda bilinen bir ögenin yeni bir biçimde ifade edilmesi” ölçütüne uygun yazabilmiştir. Bu da öğrendiklerinden yararlanarak yazılarında yeniden kullanabildiklerini göstermektedir. Öğrencilerin halk hikâyeleri ile daha fazla buluşmasının sağlanması bu becerilerini geliştirecektir. Öğrenciler yarı yapılandırılmış görüşmelerde bu becerilerinin gelişmesi ile daha iyi yazabileceklerine inandıklarını söylemişlerdir.

Öğrencilerin çalışmalarında ortaya koymakta en çok zorlandıkları ölçüt “Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması” şeklinde karşımıza çıkar. Olay ağırlıklı yazılarda bu özelliğin geri plana itildiği olayın anlatımına öncelik verildiği düşünülebilir. Fakat şiir çalışmalarında da yeterli düzeyde benzetmelerden yararlanamamaları öğrencilerin bu konuda eksik olduğunu gösterir. Çalışmada hem şiir hem de hikâye yazmaya dönük yaratıcı yazma çalışmalar yapılmıştır. Burada dikkati çeken şiir yazma etkinliğinden alınan puanların çok farklılaştığıdır. Dolayısıyla öğrencilerin genel olarak hikâye yazmada daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu durum öğrenci görüş-

lerinden hareketle şiirin daha özel bir tür olması, öğrencilerin ilgisini çok çekmemesi ve hikâye yazmayı derslerinde daha çok kullandıklarını belirtmeleriyle açıklanabilir. Toraman ve Ünal'ın (2022) araştırmasında da öğrencilerin şiir yazmada zorlandıkları belirtilmiştir. “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşır bir şekilde açıklanması” ölçütü öğrencilerin birçok çalışmasında ve sıkça karşılanmıştır. Bu yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencinin kendini daha rahat ifade etmesine fırsat tanıdığını gösterir. “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ölçütü öğrencilerin birçok çalışmada ulaşabildiği bir ölçüttür. Fikirlerini etkili ve akıcı olarak ortaya koymadıkları çalışmalara baktığımızda anlamlı bir tablo ortaya çıkmamaktadır. Bu da konuya ilgi duymama, çalışmanın yapıldığı gün yazma motivasyonunun düşük olması vb. bireysel sebeplere yorulabilir. Ayrıca bu ölçütün sağlanamadığı metinler incelendiğinde birçoğunda geçiş ve bağlama öğelerini kullanmadaki eksiklikler öne çıkmaktadır.

YİDÖF sonuçlarına bütünsel olarak bakıldığında halk hikâyeleri kullanarak yapılan yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin büyük bölümünün yaratıcı yazma becerileri üzerinde olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın öğrenciler açısından önemli sonuçları vardır. Bunların başında yaratıcı yazma becerilerinin olumlu yönde gelişmesi ve bu gelişmeye bağlı olarak öğrencilerin kendilerine güvenmeleri ve yazmaktan korkmamaları gelmektedir. Bu sayede öğrencilerdeki yazmaya karşı mesafe azaltılmış ve yazamama endişesi kırılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler ifade edilebilir:

Ders kitaplarında ve derslerde Türk halk hikâyelerine daha çok yer verilmelidir. Bu halk hikâyelerine yer verirken etkinlikler çocuğa görelilik ilkesine uygun olarak düzenlenmelidir. Türk halk hikâyelerine derslerde ve ders kitaplarında yer verirken metinlerin dil ve anlatım özellikleri öğrencilerin rahatlıkla anlayacağı şekilde ve sınıf düzeyine göre yeniden düzenlenmelidir.

Türk halk hikâyeleri ortaokullarda seçmeli ders olarak verilen yazarlık ve yazma becerileri dersinin öğretim programına MEB tarafından eklenmelidir. Türkçe öğretmenleri halk hikâyelerini kullanarak yaratıcı yazma çalışmaları yaparken sınıf içi ve sınıf dışında farklı uygulamalar yapabilmelidir. Böylece öğrencilerin kendini sözlü ve/veya yazılı olarak değişik yollarla daha rahat ifade edebilmesi ve hayal kurma becerisinin gelişmesi sağlanabilir.

Öğretmenler yazma uygulamalarının sadece başarılı olmak için bir zorunluluk olmadığını, eğlenceli bir ihtiyaç olduğunu sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ile öğrencilere hissettirmelidir. Böylece öğrencilerin yazma algıları olumlu yönde değiştirilebilir.

Yapılan uygulamalarda halk hikâyelerinin çocuklar tarafından fazla bilinmediği görülmüştür. Çocuklar halk hikâyelerini daha erken öğrenmelidir. Bu amaçla 8. sınıf düzeyinde yapılan bu çalışmanın benzerleri yaş grubuna göre düzenlenerek diğer sınıf düzeylerinde de yapılabilir. Ayrıca aileler çocuklara halk hikâyelerini anlatmalı ve çocuğu halk hikâyelerine yer veren kitaplarla buluşturmalıdır. Çocuk edebiyatı yazarları Türk halk hikâyelerinden daha fazla yararlanmalı ve kitaplarında yer vermelidir. Böylece çocuklarımızın kültürünü tanınması ve içselleştirmesi sağlanabilir.

Bu çalışmada yaratıcı yazma becerisine odaklanıldığı için çalışmada noktalama ve yazım kuralları değerlendirme dışında bırakılmıştır. Bu alanda yapılacak başka çalışmalar biçimsel özellikleri de önceleyerek daha kalabalık grupları kapsayacak şekilde yapılabilir.

Kaynakça

- Aça, M., Ekici, M., ve Yılmaz, M. A. (2014). *Türk halk edebiyatı el kitabı*. Grafiker Yayınları.
- Adalı, O. (1993). Anadili eğitimi. Baysal, J., İpşiroğlu, N., İpşiroğlu, J. ve Ozil, Ş. (Ed.) *Yazma uğraşı* içinde (ss. 31-41). Cem Yayınları.
- Alfaki, I. M. (2015). University students' English writing problems: diagnosis and remedy. *International Journal of English Language Teaching*, 3(3), 98-114.
- Alptekin, A. B. (1997). *Halk hikâyelerinin motif yapısı*. Akçağ Yayınları.
- Aydın, B. (2020). *Yaratıcı düşünmenin yaratıcı yazmaya etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayat, N. (2014). Sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma başarısı ve kaygısı üstündeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 39(173), 155-168.
- Boratav, P. N. (2014). *Halk hikâyeleri ve halk hikâyeciliği*. Tarih Vakfı Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E. Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Sage Publications.
- Demir, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algısı ilişkisi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(1), 84-114.

- Dilidüzgün, Ş. (2011). İlköğretim Türkçe derslerinde süreç odaklı yazma çalışmalarının yeri ve önemi. Günay, D., Fidan, Ö., Çetin, B. ve Yıldız, F. (Ed.). *Türkçe öğretimi üzerine çalışmalar* içinde (ss. 51-63). Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası.
- Atik, D. (2022). *Türkçe dersinde eğitsel oyun kullanımının yaratıcı yazma beceri ve yazma tutumlarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Düzce.
- Elliot, J. (1991). *Action research for educational change*. Open University Press.
- Et, E. (2019). *Karikatürle yazma çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerisine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Hyland, K. (2007). *Writing in the academy: Reputation, education and knowledge*. Wadsworth Publications.
- Johnson, A.P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı*. Anı Yayıncılık.
- Kan, A. (2015). Ölçme araçlarında bulunması gereken nitelikler. H. Atılğan (Ed.), *eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 24-80). Anı Yayıncılık.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kayış, A. (2010). Güvenirlik analizi. Şeref Kalaycıoğlu (Ed.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* içinde (s. 404-419). Asil Yayın Dağıtım.
- Kırmızı, S. F. (2011). Yaratıcı yazma ürünlerinin bazı ölçütler açısından değerlendirilmesine ilişkin nitel bir çalışma. *Dil Dergisi*, 151, 34-47.
- Maden, S., ve Önal, A. (2020). Türkçe ve İngilizce ders kitapları üzerine karşılaştırmalı bir analiz: 7. sınıf örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 732-752.
- Mandı, M. (2021). *İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerisini geliştirmede artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

- Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 250-260.
- Murray, D. M. (2013). *The craft of revision*. Wadsworth Publications.
- Oral, G. (2014). *Yine yazı yazıyoruz*. Pegem Akademi.
- Razgathioğlu, M. (2020). *Etkinlik temelli şiir çalışmalarının akıcı okuma, yaratıcı yazma ve tutumlara etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sundt, E. (2018). *Teachers' beliefs on creative writing in English language teaching in Norway* (Master's Thesis). Inland Norway University Faculty of Educational Sciences.
- Tekşan, K. (2013). *Yazma eğitimi*. Kriter Yayınları.
- Temizkan, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 919-940.
- Temizkan, M., ve Erbilen, M. (2020). Öz düzenlemeye dayalı yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 8(1), 32-50.
- Toraman, M., ve Ünal, F. T. (2022). Kafiye Tablosu Uygulamasının Ortaokul Öğrencilerinin Şiir Yazma Tutumlarına Etkisi. *Kesit Akademi*, 8(33), 427-450.
- Türkyılmaz, M. B., ve Arı, B. (2021). Yaratıcı yazma etkinliklerinin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerilerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1151-1168.
- Uluyüz, Ş. (2019). *Alternatif dinleme/izleme materyallerinin ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Yapıcı, B. (2019). *Klasik Türk şiirinde halk hikâyelerinin imge olarak kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9.Basım). Seçkin Yayınevi.

Yılmaz, M. (2019). *Türk halk edebiyatı unsurlarının Türkçe öğretiminde kullanımı ve yaratıcı yazmaya etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Yücelşen, N. (2021). *Türkçe öğretmeni adaylarının akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.